

Sygn. akt I PK 232/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z powództwa J. P.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej "O." w K.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 czerwca 2016 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie
z dnia 30 kwietnia 2015 r., sygn. akt VII Pa 388/14,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej "O." w K.
na rzecz powoda J. P. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych
tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie wyrokiem z 30 września 2014 r. oddalił powództwo powoda J. P. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „O.” w K. o zapłatę kwoty 34.878,15 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia, umorzył postępowanie w zakresie sprostowania świadectwa pracy wobec cofnięcia pozwu w tym zakresie i zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd ustalił, że powód był zatrudniony w pozwanej Spółdzielni na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. 23 października 2013 r. wyczerpał 182 dni okresu zasiłkowego. Wobec dalszej niezdolności do pracy, decyzją organu rentowego przyznano powodowi świadczenie rehabilitacyjne od 24 października 2013 r. do 21 stycznia 2014 r., następnie przedłużone do 20 lutego 2014 r.

W dniu 10 stycznia 2014 r. doręczono powodowi oświadczenie pracodawcy o rozwiązaniu z nim umowy o pracę z dniem 25 stycznia 2014 r. bez zachowania okresu wypowiedzenia na podstawie art. 53 § 1 pkt 1 lit. b k.p. Na skutek pisma powoda z 16 stycznia 2014 r., zinterpretowanego jako zgłoszenie gotowości do pracy, strona pozwana pismem doręczonym powodowi 27 stycznia 2014 r. poinformowała go o konieczności przedstawienia dokumentacji stwierdzającej jego zdolność do świadczenia pracy i równocześnie wycofała wcześniejsze oświadczenie o rozwiązaniu stosunku pracy bez wypowiedzenia. W tym samym dniu powód wystąpił do pozwanej Spółdzielni o wypłatę ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy. Strona pozwana zinterpretowała to zachowanie powoda jako przejaw braku gotowości świadczenia pracy, a w konsekwencji pismem doręczonym powodowi 30 stycznia 2014 r. ponownie złożyła oświadczenie o rozwiązaniu z nim umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia.

Sąd pierwszej instancji ocenił, że skutek rozwiązujący złożonego przez stronę pozwaną oświadczenia nastąpił 25 stycznia 2014 r., czyli już po upływie okresu ochronnego przewidzianego w art. 53 § 1 pkt 1 lit. b k.p. Dopiero w tej dacie należało poddać ocenie przyczynę złożenia oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę. W ocenie Sądu, skoro powód nadal pozostawał niezdolny do pracy w związku z chorobą i upłynął już okres ochronny, to czynność dokonana przez stronę pozwaną nie może być uznana za niezgodną z prawem.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł powód, zaskarżając go w części oddalającej powództwo. Powód wniósł o zmianę wyroku przez zasądzenie od strony pozwanej kwoty 26.893,02 zł tytułem odszkodowania. W apelacji zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego: art. 56 § 1 k.p. w związku z art. 53 § 1 pkt 1 lit. b k.p. oraz art. 8 k.p.

Sąd Okręgowy w Krakowie uznał apelację za uzasadnioną i wyrokiem z 30 kwietnia 2015 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej „O.” w K. na rzecz powoda J. P. kwotę 26.893,02 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że prawo pracodawcy do rozwiązania umowy o pracę w trybie art. 53 § 1 k.p. powstaje dopiero po upływie wskazanego w tym przepisie okresu i kończy się z dniem stawienia się pracownika do pracy w związku z ustaniem przyczyny nieobecności. Złożenie oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę musi nastąpić w okresie usprawiedliwionej nieobecności pracownika w pracy, ale najwcześniej po upływie okresu ochronnego. Ponadto Sąd uznał za niedopuszczalne składanie oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę w okresie trwania usprawiedliwionej nieobecności – ze skutkiem, który ma nastąpić po upływie tego okresu. Jako niezgodne z prawem oceniono oświadczenie pracodawcy doręczone przez stronę pozwaną powodowi 10 stycznia 2014 r.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie wniosła strona pozwana, zaskarżając wyrok ten w całości. Jako podstawy kasacyjne powołała: 1) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 387 § 2¹ k.p.c.; 2) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 56 k.c. i art. 300 k.p. w związku z art. 53 § 1 pkt 1 lit. b k.p., art. 65 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., art. 53 § 1 pkt 1 lit. b, art. 56 § 1 k.p. oraz art. 8 k.p.

Skarżąca Spółdzielnia wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji powoda w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie przy zasądzeniu od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania według norm przepisanych.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uzasadniła koniecznością rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego, dotyczącego możliwości złożenia pracownikowi w okresie ochronnym, przewidzianym w art. 53 § 1 pkt 1 lit. b k.p., skutecznego i zgodnego z prawem oświadczenia woli pracodawcy

o rozwiązaniu umowy o pracę przy założeniu, że pracodawca w swym oświadczeniu woli, odebrany przez pracownika jeszcze w okresie ochronnym, jednoznacznie wskazuje jako datę rozwiązania umowy dzień przypadający już po upływie tego okresu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi. Ponadto wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od strony pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, że w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Jednym z elementów konstrukcyjnych skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania. Rozpatrywanie tego wniosku odbywa się w ramach procedury tzw. „przedsądu”, która sprowadza się do wstępnego zbadania skargi z punktu widzenia celowości jej rozpoznania przez Sąd Najwyższy z przyczyn, które wykraczają poza interes strony i wiążą się z interesem publicznym.

Według art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Na skarżącego nałożony został obowiązek sformułowania i uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika jedynie z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W celu uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, strona skarżąca powołała się na okoliczność z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., czyli występowanie istotnego zagadnienia prawnego. Nie sformułowała jednak zagadnienia prawnego w sposób oczekiwany od strony wnoszącej skargę kasacyjną, ponieważ przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu tego zagadnienia w formie pytania do rozstrzygnięcia oraz na przedstawieniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Istotne zagadnienie prawne powinno przybrać postać podobną do pytania prawnego przedstawianego Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. Pytanie prawne z kolei wyznacza dwie możliwe odpowiedzi, z których jedna jest równoważna ze zdaniem będącym częścią tego pytania, a druga stanowi zaprzeczenie tamtego zdania (por. postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 22 września 2004 r., III CZP 25/04, OSNC 2005 nr 7-8, poz. 147).

Niezależnie od wadliwości formalnej przedstawionego zagadnienia prawnego, należy podkreślić, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozpatrzenie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko do oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Problem przedstawiony w skardze kasacyjnej nie jest problemem nowym, został już bowiem rozstrzygnięty w orzecznictwie.

Kwestia dopuszczalności rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem w okresie ochronnym ze skutkiem odroczonym do momentu zakończenia tego okresu była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. W wyroku Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2005 r., II PK 319/04 (LEX nr 171417) jednoznacznie stwierdzono, że nie jest dopuszczalne złożenie oświadczenia woli o rozwiązaniu stosunku pracy bez wypowiedzenia w chwili, gdy nie istnieje jeszcze przyczyna do podjęcia takiej decyzji, ponieważ nie upłynął okres ochronny. Przyczyną rozwiązania stosunku pracy jest niezdolność pracownika do pracy wskutek choroby, trwająca dłużej niż okresy ochronne przewidziane w art. 53 § 1 pkt 1 k.p., nie zaś niezdolność do

pracy, która według prognoz pracodawcy ma trwać dłużej niż te okresy. W wyroku Sądu Najwyższego z 11 lutego 2005 r., I PK 168/04 (OSNP 2005 nr 18, poz. 282), stwierdzono ponadto, że wyczerpanie okresu zasiłkowego wyznacza najwcześniejszy dopuszczalny termin złożenia przez pracodawcę oświadczenia woli o rozwiązaniu stosunku pracy bez wypowiedzenia, przy czym stosownie do art. 53 § 3 k.p. uprawnienie to ustaje, jeżeli pracownik stawia się do pracy w związku z ustaniem przyczyny nieobecności, to znaczy po odzyskaniu zdolności do pracy. Nie sposób zgodzić się z poglądem skarżącego o nieadekwatności powyższych też do stanu faktycznego rozpoznanej sprawy. Dla oceny prawidłowości oświadczenia woli pracodawcy składanego w okresie ochronnym bez znaczenia jest to, czy pracownik po powyższym okresie jest nadal niezdolny do pracy. Oświadczenie takie jest wadliwe właśnie dlatego, że zostało złożone w okresie ochronnym.

Skarżąca Spółdzielnia błędnie interpretuje również powołane stanowiska doktryny, mające rzekomo sugerować rozbieżne oceny prawne. Chwilą rozstrzygającą o dopuszczalności rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia w trybie art. 53 § 1 pkt 1 lit. b k.p. będzie zawsze chwila doręczenia pracownikowi oświadczenia woli pracodawcy. Może więc dojść do sytuacji, w której oświadczenie to jest skierowane do pracownika (nadane) w okresie ochronnym, lecz pracownik ma możliwość się z nim zapoznać (art. 61 k.c.) dopiero po upływie tego okresu. W rozpoznawanej sprawie powód zapoznał się z oświadczeniem pracodawcy jeszcze przed upływem okresu ochronnego wynikającego z art. 53 § 1 pkt 1 lit. b k.p., co determinowało zastosowanie przez Sąd odwoławczy powyższej normy prawa materialnego, a w konsekwencji orzeczenie zgodnie z art. 56 k.p., ponieważ rozwiązanie umowy o pracę okazało się wadliwe.

Strona skarżąca powołuje się w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania również na liczne orzeczenia, dotyczące jednak odrębnej podstawy rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia, a mianowicie art. 52 k.p., którego konstrukcja w oczywisty sposób odbiega tej przyjętej w art. 53 § 1 pkt 1 lit. b k.p. Swoistość tego ostatniego przepisu stanowi okres ochronny (okres usprawiedliwionej nieobecności pracownika w pracy), w którym nie może dojść do rozwiązania stosunku pracy, a jeżeli pracodawca w tym okresie rozwiąże stosunek

pracy (oświadczenie pracodawcy dotrze w tym czasie do pracownika), to rozwiązanie takie jest niezgodne z prawem.

W świetle powyższego należy uznać, że przedstawione w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne nie posiada waloru nowości, a w związku z tym nie stanowi okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych powodów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c.